

ምንጻርን ምትብባዕ ዘድልዮም እዋናዊ ስነ ሓሳባት

ሓቂ ዶ ወስ ክነብል ሎም ዘመን ሓቂ ምዝራብን ምቕባል ነውሪ እዩ ዝተባህለ ይመስል ንእከለ ቃለ መሕትት እንተዳኣ ተገይሩሉ ንግና ከ ንምንታይ ዝብል ኣብ ባይታ ዘየለ ስነ ሞገት ይቀላቃል ኣሎ። ንሓቂ ዶላይ ሓቂ እዩ ፈቲሹ ድረ-ኸባምበር ገስጊሳ ኣይትመጽ ኣይትኸዶ። ሶሙናዊ ፖለቲካዊ ረስኒ ኤርትራ ዳርጋ ክልተ ዓበይቲ ሃገራዊ ዛዕባታት ኣፍሪያ። ጉዳይ ጽገናውን መሰረታዊ ለውጢን ውዳቤታት ናብ ረብሓ ሓፋሽ ናይ ምቅያር ተበግሶ እየን። ጉዳይ ጽገናዊን መሰረታዊ ለውጢ ንግና ንደንበ ተቓውሞ ኤርትራ ሓድሽ ኣይኮነን። እንታይዳእ እቶም በሃልቲ ኣበይ ጸኒሖምን ካበይ ነቂሎምን ናበይ ከም ዘዓልቡ እዩ እቲ ሓዲሽ። ኣብ ፈቐዶ መድረኻትን ጽሑፋት ስርዓት ህግደፍ ኣኺሉዎ እዩ። ኣብ ዘይጽገን ጽፍሒ በጺሑ ክብሉ ዝጸንሑ ውድባትን ውልቀሰባትን መራሕቲን ንኤርትራ ዘዋጽኦ ጽገናዊ ለውጢ እዩ ክብሉና ንሰምዖምን ነንብበሎምን ኣለና። ዓጃይብ። እንታይ መዓት እዩ ደቀይ። እስቲ ናብ ድሕሪት ምልስ ኢልና ንነፍስና ንሕተት። እዚ ኹሉ ወታሃዶራዊ ስርሒታት፤ ዓወታትን ፍሽለታት፤ እዚ ኹሉ ድኻምን፤ መስዋእትን ስንከልናን ኮይኑዎ ንጽገናዊ ለውጢ ድዩ ነይሩ? ስውኣትና እንተሰሚዖም እንታይ ይብሉና ዝበሃል ፈሪሓ እግዚኣብሔር ኮይኑዎ በኒኑ ተሪፉ?

ክቡራት ኣንበብቲ (ኣሓትን ኣሕዋትን) ጽገናዊ ኮነ መሰረታዊ ለውጢ ቀድሞ ቀዳድም ሰለስተ ቅድመ ኩነታት ከምልእ ይግባእ። ተባራዲ ሕቶታት ህዝቢ ኤርትራ ናይ ምምላስ ተኸእሎን ዓቅሚን ብቅዓትን ክወነኑ ይግብኦም። ብሓጺር ዘረባ ሕቶ ብህር፤ ሕቶ መሬትን ሕቶ ሰላምን ዲሞክራሲን ክምልሽ ኣለዎ። ነዚኡን ሰለስተ መሰረታዊ ዓንዲታት ዘይመለስ ዓይነት ለውጢ ኣብ ኤርትራ ባይታ የይብሉን። ነዚኡን ሰለስተ ዓንዲታት ሃገር ኢዝኒ ዘይህብ ለውጢ ሰላም ኣይከሰፈንን እዩ። ሕቶ ብህር ማለት ሕቶ ፍትሒን መዓርነትን ምምላስ ማለት እዩ። መሬት ዋኒን ህዝቢን መንግስቲን ምኳኑ ምእማን፤ ምቕባልን ምትግባርን ማለት ንሕቶ መሬት ፍታሕ ምሃብ ማለት እዩ። ፍትሒ እንተ ነገሱ፤ መዓርነት እንተ ተረጋጊጹን መሬትን ሃብቲ መሬት ብፍትሓዊ ኣገባብ ምምቅራህ ምስ መሬት ተታሒዞም ዝመጹ ኩሎም ጎንጸታት ይእለዩ ማለት እዩ። ድሕሪዚ ሕቶ ሰላምን ዲሞክራሲን ከኣ ማዕከሉ ኣብ ፍትሒን መዓርነት ይሰረት ማለት እዩ።

እሞኸ ስርዓት ህግደፍ ካብ ሕሉፍ ተሞክሮታቱ ነዚኡን ሓቂታትን ጸጋታት ለውጢ ናይ ምትግባርን ክብሪ ሃገርን ህዝቢን ናይ ምምላስን ውሕስነት ናይ ምሃብ ድልየትን ብቅዓትን ኣለዎን ነይሩዎን ዶ? እንተ ነይሩዎ እንታይ ኣቃለሰናን ንምንታይ ኸ ክንድዚ ኹሉ መስዋእቲ ንምክፋል ተገዲድና? ኣብ ላዕሊ ተጠቂሰን ዘሎዎ ቀንዲ ሃገራዊ ዓንዲታት ኣብ ባይታ እንተተነጸፈን ጽገናዊ ዘይኾነ መሰረታዊን ሱር በተኸ ለውጢ እዩ ክበሃል ምክንያቱ ጽገናዊ ለውጢ ነዚኡን ረቓሒታት ናይ ምትግባር ዓቅሚ ኮነ ብቅዓት የይብሉን። ነዚኡን ናይ ምቕባልን ምትግባር ኒሕን ተመክሮ ንዘይብሉ ስርዓት ጽገናዊ ለውጢ ግበር፤ መጻዎዕታ ጥራይ ግበረልናምበር ብሶምሶማ ክንመጻካ ኢና፤ ንጽገናዊ ለውጢ ባሃጉ ዝቐጸጸ ሓይሊ ከም ዘየለ እንዳ ፈለጡ ንግና መሪጽካ ጽዋዓና ማለት እዋናዊ ጠለብ ህዝቢ ኤርትራ ኣይኮነን ጥራይ ዘይኾነ ጻውዒት ናይ ዝጠፈሹን ዝፈሸሉ ሓይሊታትን መራሕቲን እዩ። ኣብ ኤርትራ ብጽገናዊ ለውጢ ዝመጽእ ሰላምን ራህዋን ቅሳነት የለን። ኣርባዕተ ነጥቢ። ብጽገናዊ ለውጢ ዝፎክስን ዝፍወስ ፖለቲካዊ ወጥሪ የለን። ከምዚ ዝኣመሰለ ዝተደዋወሰን ንምትንባዩ ዘጸገም መርገጺ እንዳ ሓዝካ ንደንበ ተቓውሞ ኤርትራ ንምምራሕ ምፍታን ገበን እዩ። ንፍቶ ንጽላእ ንኤርትራን ህዝባን ዝኸውን ለውጢ ሱር በተኸ ወይ ከኣ መሰረታዊ እዩ። ንኣፈጻጽምኡ ኮነ ምርግጋጹ ዘድልየና ኹሉ መዳይ መስዋእቲ ንምኸፋል ድልዎት ክንከውን ጥራይ እዩ ዘለና።

ሃገርና ኤርትራ ኣብ ዘይትወጽኦ መከራ ተሸሚማ ከምዘላ ንኹሉ ኤርትራዊ ብሩህ እዩ። እዚ ከኣ ብስንኪ ውልቀ መላኪ ስርዓት ኢስያስ ምኻኑ ኩላትና ዓዳዕዲዕና እንፈልጦ ሓቂ እዩ። ብስርዓት

ኢስያስ ግፍዕን በደልን ዘይበጽሖ ብሄር፡ ሃይማኖት፡ ኣውራጃ፡ ወይ ፊሉይ ጥርናፊ ዘለዎ ህዝቢ የለን፡፡ እቲ ግፍዕን ወጻዕን ብዓይነትን ትሕዝቶ ይፍለ እዩ፡፡ እዚ ጥራይ ዘይኮነ እቲ ግፍዕ ኣብ ኩሎም ስድራቤታት ኤርትራውያን ወሪዱ ስድራ ተበታትኑ፤ መንእሰያት ዓዲ ገዲፎም እግሮም ናብ ዝመርሆም ዓዲ ጓና እናተሰደዱ መከራ ክርእዩ እንከሎው፤ ወለዲ ዝጠውሮም ሓጋዚ ሲኢኖም ብሕማምን ብሞትን ይሳቀዩ ኣሎው፡፡ በዚ ምኽንያት ብስቃይን መከራን ህዝቢ ኤርትራውያን ዘይጓህኡ እንተሎ ውልቀ መላኪን ሰዓብቱን ጥራሕ እዩም ዝኾኑ፡፡ ይኹንዳምበር መላእ ህዝቢ ኤርትራ ክሳብ ክንደዚ ኣደዳ ሰቃይን ማእሰርትን ግፍዕን እናበጽሖ እንከሎ፤ ነዚ ሰቃይ ንዘብጽሖ ዘሎ ስርዓት ኣብ ምልጋስ ዝገበር ቃልሲን ምንቅስቃስ ኣዚዩ ኣዝጋሚ እዩ፡፡

ኣብ ሓንቲ ሃገር ስርዓተ ሕገን ፍትሕን እንተገድሉ ንህዝቦምን ንሃገሮምን ዝጣበቁ ደቂ ህዝቢ ተላዕሎም እንተስ ብሕገ ወይ ብህዝባዊ ናዕቢ፤ እንተዘይኮነ ድማ ብገነጽ ክፍትሖ ንርኢ ኣሎና፡፡ ኣብ ዝሓለፈ ክልተ ሰለስተ ዓመታት ኣብ ሃገራት ዓረብ ዝተራኣየ ማዕበል ወላ መራሒን ንጹር ኣንፈት ኣይሃልዎምበር ናይ ለውጢ ቁልጺ ተራኢዩ እዩ፡፡ ሕጂ ብዛዕባ ገምጋም ደንብ ተቃውሞ ክሃረብ ኣይኮንኩን፡፡ ብብእዋኑ ዝገበርናዮ ገምጋማትን ሕጽራታት ምቕባል ጽቡቕ ኮይኑ ኣብ ምዕራዩ ዘሎ ጸገም ዘተሓሳስብ እዩ፡፡ ኣብ ዝሓለፈ ሰሙን ኣብ ሕቡራት መንግስታት ኣሜሪካ፤ ከተማ ዋሽንግተን ኣብ ዝተካየደ ናይ ኤርትራውያን ኮንፈረንስ ብኣዕ መንበር ስምረት ኤርትራውያን መንእሰያት ንለውጢ ሰሜን ኣሜሪካብ ዶ/ር ጽጋቡ ዝቀረበ መደረ ኣብ መርበባት ተለጢፉ ኣንብቡና፡፡ እቲ ጽሑፍ ግልጺ ካብ ዝገበሮም ሓደ ባህሊ ናይ ኣግላሊ ፖለቲካ ክውገድ ከም ዘሎም ዘነጽር እዩ፡፡ ሕጂ ዘሎናዮ ፖለቲካ መድረክ ኤርትራ ፍሉይ መፍትሒ ይጠልብ ከምዘሎ ብምጥቃስ “ንኣካውና ህዝብታትና ማለት፤ ንብሄራት፤ ኣውራጃን ሃይማኖትን ዘንጸባርቕ ኣቃውማ ዘለዎ ህዝባዊ ሓይሊ ክንፈጥር ኣሎና፤ ኣብ ህዝብና ዝነበረ ምትእምማን ክምለስ እንተኾይኑ፡ ኩሉ ወይ ኣቲ ኣብዝሓ ህዝብታትና ዝኣምነሉ ጥርናፊ ክንፈጥር ይግባና፡፡” ቃል ብቃሉ ከኣ “... ንኩሉ ክፋላት ሕብረተሰብና ከየሳተፈ ዝትከል መንግስቲ ኩሉ ግዜ ናይ ምክፍፍልን ዘይምርግጋእን ሳዕቤን ኣለዎ፡፡” ይብል፡፡ እዚ ምትብባዕ ዘድልዮ ሃናጺ ሓሳብ ስለ ዝኾነ ንስርዓት ህግደፍ ካብ ስሩ ቦንቁስና ክንደርብዮ እንተኮይኑ ኩሉ ኤርትራውያን ነዚ ሓሳብ ተቀቢሉ ክንቀሳቐስ ይግባእ፡፡ ሓውናን ኣቦናን ዶ/ር ተወልደ ተስፋማርያም (ወዲ ቫካሮ) ዝቀረጹዎ መርህ-ገበይ (ሮድ ማፕ ናይ ለውጢ) ማለት መስርሕን ጉዕዞ ሓድነትና ንምጥንካር ግደ መንእሰይ ኤርትራ ልዑል ምዃኑ ክንዝንግዎ ኣይግባኣናን፡፡ ንሕና ኣባላት ዲሞክራሲያዊ ምንቅስቃስ ሓርነት ኩናማ ኤርትራ (ዲሞክራሲ) ንኣግላሊ ፖለቲካ ዘወግድ ኣተሓሳስባዚ ብምድጋፍ መንእሰይ ተዛራባይ ትግርኛ ናብዚ ደረጃ ምብጽሖ ይበል እዩ ንብለኩም፡፡ ኣጅኩም ኣጅና ንብለኩም፡፡ ጀሚሩ ፍሬ ከይራኣየ ዝተፈለየና ወዲ ቫካሮ፤ ብዓጽመ ስጋ ተፈልዩና እምበር ብመንፈስ ምሳና ስለዝኮነ ማዓንጣና ሸጥ ኣቢልና ናብ ቅድሚት ንሰጉም፡፡ ኹሉ ውዳቤታትና ንረብሓ ህዝቢና ክነውዕሎ ይግባእና፡፡ ንሓውና ወዲ ቫካሮ እግዝኣሔር መንግስቲ ሰማይ የዋርሶ፡፡ ንስድራ ቤቱን ፈተውቱን መላእ ህዝቢ ኤርትራን ጽንዓት ይሓብኩም ይብል፡፡

ኣሳታፊ ፖለቲካ ተዓዋታይ እዩ፡፡
ባደን ኣሊኮ
ተጋዳላይ ዲሞክራሲ
ጥቅምቲ 2014